

Tellusskolan AB
Org nr. 556808-6085
Malin.Hokeberg@tellusgruppen.se>

2023-01-23
Dnr 2022:578

Beslut

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens
och rektorns arbete för att fler elever ska få
undervisning av behöriga lärare i Tellusskolan
AB med särskilt fokus på Robinson Vårfru i
Enköpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av hur Tellusskolan AB och Robinson Vårfrus rektor arbetar för att fler elever ska få undervisning av behöriga lärare. Som behörig lärare räknas den lärare som är legitimerad och undervisar i de ämnen, årskurser och skolformer som hen är behörig i. Det som granskas och bedöms är det arbete huvudmannen och rektorn bedriver. Resultatet av arbetet omfattas inte av granskningen.

Granskningen omfattar både huvudmannens övergripande arbete och rektorns arbete vid den utvalda skolenheten. I de fall huvudmannen ansvarar för mer än en skolenhet har en av dessa valts ut i syfte att dels fördjupa bilden av huvudmannens arbete, dels granska rektorns arbete i frågan.

Skolenheterna som ingår i granskningen har valts ut utifrån att de enligt Skolverkets officiella statistik under den senaste femårsperioden har haft en lägre andel legitimerade lärare som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i än motsvarande andel för riket som helhet.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram för granskningen av området, vilka beskrivs i bilaga 2. I den bilagan finns också en beskrivning av hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. För varje delområde bedöms om huvudmannens och rektorns arbete uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om arbetet bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och beskriver inom vilka områden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. Om arbetet bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls av Tellusskolan AB i följande utsträckning:

Rekrytera och behålla behöriga lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett brett och uthålligt arbete för att rekrytera och behålla behöriga lärare.

Öka behörigheten bland befintliga lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare genom behörighetsgrundande utbildning.

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl. Granskningen avslutas därmed.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive bedömningsområde.

Rekrytera och behålla behöriga lärare

Det här området handlar om hur huvudmannen och rektorn arbetar med att rekrytera och behålla behöriga lärare inom organisationen. I detta arbete ingår att kartlägga och analysera nuvarande och framtida behov av behöriga lärare. Det handlar också om bredd och uthållighet i rekryteringsarbetet och om att ompröva och förnya strategier. Även rektorns och huvudmannens arbete med att behålla de behöriga lärare som finns i organisationen ingår här.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett brett och uthålligt arbete för att rekrytera och behålla behöriga lärare.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen och rektorn bedriver ett systematiskt arbete med att kartlägga och analysera behovet av behöriga lärare. Analysen omfattar också behovet av behörighetsgrundande utbildning hos befintliga lärare. Utifrån kartläggningen bedrivs ett brett och uthålligt arbete med att rekrytera behöriga lärare. Vidare framgår också att huvudmannen och rektorn arbetar på ett strategiskt sätt för att behålla behöriga lärare inom organisationen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Kartläggning och analys av behöriga lärare

Rektorn bedriver ett systematiskt arbete med att kartlägga och analysera behovet av behöriga lärare som huvudmannen tar del av. Analysen omfattar behov av

rekrytering men också vilka behov som finns av behörighetsgrundande utbildning bland befintlig personal. Skolchefen och intervjuade rektorer ger en samstämmig bild av hur huvudmannen samlar in ett kartläggande underlag. Det sker dels genom större kartläggningar inför varje kalenderår, dels genom regelbundna muntliga avstämningar med rektorerna då samtalen berör de enskilda skolornas utmaningar utifrån kartläggningen. I den bredare kartläggningen inför varje kalenderår diskuterar skolchefen med rektorerna hur de kan samverka genom att exempelvis dela på lärartjänster i moderna språk samt hur de kan tänka inför kommande pensionsavgångar. Arbetet görs redan under höstterminen, dels så att tjänsterna inför kommande läsår då kan utlysas i god tid innan läsårets början, dels eftersom huvudmannen då kan budgetera för särskilda satsningar på exempelvis behörighetsgrundande utbildningar utifrån kartläggningen. Genom detta arbetssätt får huvudmannen en bild av rekryteringsbehoven för olika ämnen, på olika stadier och vid olika skolenheter inom organisationen, både på kort och på lång sikt. Skolchefen lyfter fram att det är extra svårt att rekrytera lärare i moderna språk eftersom tjänsterna är relativt små i omfattning. Därutöver uppger både skolchefen och rektorerna att de har rektorsmöten en gång i månaden och individuella avstämningar en gång i veckan med skolchefen. Vid dessa tillfällen diskuteras det löpande arbetet utifrån kartläggningen.

Vid Robinson Vårfru i Enköping sker en kartläggning och en analys av rekryteringsbehovet systematiskt och regelbundet. Av intervju med rektorn och lärarna framgår att rektorn inför läsårsstart, men också i samband med att någon byter tjänst, ser över kartläggningen. Ytterligare översyn görs i samband med ansökningsperiod av statsbidrag för behörighetsgrundande utbildning. Rektorn har bland annat uppmärksammat att det finns lärare som undervisar i ämnen som de inte är behöriga i och att det är särskilt svårt att rekrytera lärare i moderna språk samt ämnet slöjd. Lärarna görs delaktiga i kartlägningsarbetet genom att de i arbetslaget diskuterar vilka kompetenser som finns och vilka som saknas. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår också att rektorn tar reda på hur behovet av och intresset för behörighetsgrundande utbildning ser ut hos befintliga lärare.

Rekryteringsarbetet

Huvudmannen och rektorn bedriver ett aktivt och kontinuerligt rekryteringsarbete utifrån de behov som identifierats i kartläggningen. Samtliga intervjuade ger en samstämmig bild av att målsättningen främst är att rekrytera behöriga lärare till skolenheterna men rektorerna framhåller också att det är viktigt att sökande behöriga lärare är intresserade av att arbeta i linje med huvudmannens friluftskoncept. Gällande ansvaret för rekryteringsprocessen framgår både av intervju med skolchefen och i intervju med rektorerna att det är rektorn som ansvarar för arbetet med rekryteringen även om rekryteringsfrågor alltid diskuteras regelbundet i avstämningssamtalen mellan skolchefen och respektive rektor.

Rektorerna framhåller dock att de får hjälp och stöd av skolchefen när de exempelvis behöver diskutera pågående och potentiella rekryteringar eller om de behöver ompröva ett särskilt rekryteringsförfarande. Det framgår exempelvis att huvudmannen har omprövat sin strategi för att anställa behöriga lärare i flera ämnen genom att direkt i anställningsintervjun erbjuda läraren att inom tjänsten läsa behörighetsgrundande utbildning. Vidare lyfter organisationens rektorer fram att de samarbetar med närbelägna lärosäten och ofta tar emot lärarstudenter inom ramen för verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Detta har varit en framgångsrik strategi då det gäller att rekrytera behöriga lärare. Slutligen framgår det av intervju med rektorerna att de får administrativ hjälp av huvudmannen med att exempelvis utforma och publicera annonser.

Av intervju men skolchefen och rektorn på Robinson Vårfru framgår det att skolenheten använder olika kanaler i rekryteringsarbetet såsom Arbetsförmedlingens platsbank, lokala tidskrifter, sociala medier och hemsidan, men att rekrytering främst sker via lärarnas kontaktnät. Det framgår också i intervju att rektorn samarbetar med andra fristående skolor i närmiljön för att kunna rekrytera lärare till heltidstjänster, exempelvis då det gäller mindre tjänster som de i moderna språk. Rektorn på Robinson Vårfru framhåller att hen ser det som viktigt att skolenheten har ett gott rykte i närområdet i syfte att kunna rekrytera behöriga lärare. Lärarna är delaktiga i rekryteringsarbetet genom att de deltar vid intervjuer med sökande. De intervjuade lärarna ger olika bilder av vad som prioriteras i rekryteringsförfarandet. Någon uppger att skolledningen lägger störst vikt vid personlig lämplighet utifrån skolenhetens arbetssätt medans några uppger att behörighet prioriteras högst. Av såväl intervjuer med rektorn och lärare som av insänd lärarförteckning framgår att det finns lärare på skolan som saknar behörighet och som har arbetat på skolenheten i flera år. Rektorn uppger i intervju att tjänster där behörighet saknas annonseras ut även om undantag finns. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att öka antalet behöriga lärare och uppmanar därför huvudmannen och rektorn att utlysa alla tjänster som nu innehas av obehöriga lärare eller på annat sätt vidta åtgärder i syfte att eleverna i framtiden ska få undervisning av behöriga lärare.

Aktivt arbete för att behålla lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver ett aktivt arbete för att behålla de behöriga lärare som arbetar på skolenheten och inom huvudmannens övriga grundskolor. Av intervjuer med skolchefen och rektorerna framgår att huvudmannen aktivt arbetar för att behålla behöriga lärare på skolenheterna genom att i enkäter två gånger om året ta reda på vad som får lärarna att stanna kvar på arbetsplatsen. Sammanställningen av dessa enkäter utgör sedan basen för huvudmannens kompetensförsörjningsplan som uppdateras inför varje läsår. I samband med detta formuleras också gemensamma mål i huvudmannens organisation och på de olika skolenheterna inför det kommande läsåret. Det kan exempelvis handla om hur

man ska utveckla arbetsplatsens trivsel och öka medarbetarnas delaktighet i verksamheten. Rektorerna uppger i intervju att många lärare har arbetat länge på skolenheterna och inom organisationen. För att behålla erfaren personal har det skapats utrymme för att inom lärartjänsterna ta sig an mer ledande uppdrag i verksamheten som arbetslagsledare och förstelärartjänster.

På Robinson Vårfru i Enköping genomför rektorn flera insatser för att behålla de behöriga lärare som arbetar på skolenheten. Av intervju med rektorn framgår att omsättning bland lärarna är låg och de som arbetar på skolenheten har vanligen varit där i många år och trivs med skolans arbetssätt. I medarbetarenkäterna framgår det, enligt rektorn, att lärarna är mycket nöjda med det pedagogiska ledarskapet och att de trivs i kollegiet. Vidare visar medarbetarenkäten också att lärarna är missnöjda med skolenhetens lokaler. Lärarna uppger i intervju att lokalerna är trånga och lyhörda och att det finns dåliga förutsättningar för återhämtning. Detta har uppmärksammats av huvudmannen och rektorn uppger att huvudmannen planerar att bygga en ny skolbyggnad om några år. I väntan på detta arbetar rektorn med att öka trivseln i de befintliga lokalerna, exempelvis genom att ställa i ordning ett tyst vilorum för lärare. Skolledningen arbetar också med att svetsa samman lärarkollegiet genom att ha julfest, sommarfest och "kick-off"-fest inför att läsåret startar. En annan del i arbetet med att behålla behöriga lärare är att arbeta med proaktiva organisatoriska förutsättningar för att underlätta lärarnas arbete. Som exempel på detta nämner rektorn att de har fast anställda vikarier, avsätter och värnar om tid för planering samt att skolledningen alltid är tillgänglig för att exempelvis kunna bistå lärarna i konflikthantering och kontakter med vårdnadshavare. Lärarna framhåller i intervju att de är mycket nöjda med stämningen i arbetslaget på skolenheten samt att tilliten till rektorns ledarskap är mycket hög. Rektorn uppger slutligen att det är en utmaning att behålla lärare i moderna språk då dessa tjänster vanligen är deltidstjänster. Rektorn har därför samarbetat med de andra skolorna i närområdet för att kunna erbjuda heltidstjänster.

Öka behörigheten bland befintliga lärare

Det här området handlar om huvudmannens och rektorns arbete med att öka behörigheten bland de lärare som redan finns i organisationen genom behörighetsgrundande utbildning. Det omfattar dels arbetet med att informera om möjligheter, uppmuntra och stödja lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning, dels de reella förutsättningar huvudmannen och rektorn ger lärare att delta i sådan utbildning.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare genom behörighetsgrundande utbildning.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen och rektorn bedriver ett aktivt och samlat arbete med att informera om möjligheterna och stödja lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning. Rektorn arbetar på flera sätt för att ge lärare förutsättningar att delta i behörighetsgrundande utbildning och arbetet sker med delaktighet från huvudmannen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Information, uppmuntran och stöd

Skolchefen och rektorn bedriver ett aktivt och samlat arbete med att informera om möjligheterna till och stödja lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning. Skolchefen arbetar med hjälp av de enskilda rektorerna med behovsanpassade insatser för att öka behörigheten bland befintliga lärare vid skolenheterna.

Granskningen visar att huvudmannen är positiv till att lärare utbildar sig och att det finns en förväntan på rektorer att uppmuntra lärare till att delta i behörighetsgrundande utbildning. Skolchefen och rektorerna uppger i intervjuer att huvudmannen är aktiv, både i att planera och följa upp behörighetsgrundande utbildning och ger vid behov stöd i det administrativa arbetet gällande ansökningar.

Rektorn för Robinson Vårfru i Enköping har på huvudmannens uppdrag samtal med lärarna om vilka olika möjligheter som finns till behörighetsgrundande utbildning, ibland redan vid anställningsintervjun. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att lärarna får information om behörighetsgrundande utbildning via interna mejl men främst vid medarbetarsamtalen och de uppföljande samtalen. Rektorn och lärarna planerar därefter utbildningen tillsammans och upprättar en individuell plan. Enligt lärarna uppmuntrar rektorn lärarna att utbildar sig, oberoende om det är behörighetsgrundande utbildningar eller andra typer av vidareutbildande insatser, exempelvis kurser i friluftsliv och hållbarhet som ligger i linje med skolenhetens koncept. Vid tiden för Skolinspektionens besök hade skolenheten flera lärare som deltog i behörighetsgrundande utbildning. Rektorn berättar att hen även fått stöd av huvudmannen i hur man genom motiverande samtal kan få obehöriga lärare som fungerar väl i verksamheten att gå behörighetsgrundande utbildningar i syfte att kunna stanna kvar på skolenheten. Av intervjuer med lärare framgår att de lärare som saknar behörighet återkommande uppmuntras att påbörja behörighetsgrundande utbildning och rektorn har också erbjudit olika typer av stöd för att lärarna ska påbörja en sådan utbildning.

Reella förutsättningar att delta i behörighetsgrundande utbildning

Huvudmannen och rektorn arbetar på flera sätt för att ge lärare goda förutsättningar att delta i behörighetsgrundande utbildning. Granskningen visar att huvudmannen arbetar aktivt för att höja behörigheten på skolenheterna inom organisationen och arbetar därför för att ge lärare som studerar möjlighet att göra detta genom att budgetera för bidrag till studier för lärare. Vidare hjälper huvudmannen till med ansökningar till olika typer av statsbidrag, exempelvis lärarlyftet. Skolchefen har sedan en kontinuerlig dialog med rektorerna kring hur det går för lärare som deltar i behörighetsgrundande utbildningar och mer formella avstämningar sker två gånger per läsår.

Rektorn på Robinson Vårfru i Enköping arbetar för att ge de lärare som deltar i behörighetsgrundande utbildning goda förutsättningar att genomföra den. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att stödet kan se olika ut och beror på vad varje individ behöver. Stöd som ges kan exempelvis handla om att skolenheten betalar för kurslitteratur eller utgifter i samband med resor till studieorten. Lärare som deltar i kompletterande pedagogisk utbildning om femtio procent får lön motsvarande åttio procent av en heltidslön. Dessutom schemaläggs lärare som läser behörighetsgrundande utbildning på ett sådant sätt så att de får hela dagar till studier och om läraren skulle behöva extra ledig tid för en studierelaterad uppgift löser skolläningen detta med hjälp av vikarier. Rektorn har en kontinuerlig dialog med läraren om hur det går med studierna och följer upp hur utbildningen går både vid medarbetarsamtal och vid mer spontana tillfällen.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Lundquist

Malin Lundquist

Beslutsfattare

Signerat av: Malin Lundquist

X Anna Alm

Anna Alm

Föredragande

Signerat av: Anna Alm

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även Sarah Vinterlycka och Sara Algulin deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Tellusskolan AB ansvarar för 4 grundskolenheter, varav Robinson Vårfru i Enköping är en.

Skolverkets officiella statistik visar att andelen legitimerade lärare i grundskolan som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i (heltidstjänster) har varierat de senaste fem läsåren i Tellusskolan AB. Andelen har varierat mellan 46,2 procent och 66,5 procent. Under samma period har motsvarande andel för riket som helhet varierat mellan 70,1 procent och 71,4 procent i. Läsåret 2021/2022 var andelen lärare som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i 66,5 procent i Tellusskolan AB och motsvarande andel för riket som helhet 71,0 procent. Läsåret 2021/2022 varierade andelen mellan huvudmannens grundskolenheter med drygt 50 procentenheter. Lägst andel hade skolenheten Robinson Vårfru (42,9 procent) medan skolenheten Robinson Svedia hade högst (96,7 procent).

För Robinson Vårfru visar Skolverkets officiella statistik att andelen lärare som är legitimerade och undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i, varierar de senaste fem åren mellan 34,9 procent och 42,9 procent. Läsåret 2021/2022 var andelen 42,9 procent.

Av den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av i samband med granskningen framgår att på Robinson Vårfru är det 11 av 18 lärare som är legitimerade lärare. Sex av dessa lärare undervisar i ämnen eller en skolform som de inte är behöriga i.

På skolenheten är det fyra av lärarna som går behörighetsgrundande utbildning för att bli legitimerad lärare och ytterligare två lärare som går behörighetsgrundande utbildning för att utöka sin behörighet med ytterligare ett ämne.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information verksamheten som sedan bedöms i relation till fastställda kvalitetskriterier för att identifiera såväl styrkor som svagheter i det arbete som bedrivs. Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- Två gruppintervjuer med lärare vid den utvalda skolenheten
- En intervju med rektorn för den utvalda skolenheten
- En intervju med representant för huvudmannen
- En gruppintervju med rektorer
- Insända dokument från huvudmannen och rektorn
- Den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten och huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll samt getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Bedömningsområden

Bedömningarna görs i relation till kvalitetskriterier som Skolinspektionen tagit fram inom ramen för granskningen.

Inom respektive område granskas huvudmannens och rektorns arbete inom följande delar:

Frågeställning 1: I vilken utsträckning gör huvudmannen och rektorn breda och uthålliga ansträngningar för att rekrytera och behålla behöriga lärare?

- Kartlägga och analysera behov av behöriga lärare.
- Brett och uthålligt arbete med att rekrytera behöriga lärare.
- Aktivt arbete för att behålla de behöriga lärare som arbetar på skolan och inom huvudmannens övriga grundskolor.

Frågeställning 2: I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare genom behörighetsgrundande utbildning?

- Uppmuntra och stödja undervisande lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.
- Skapa reella förutsättningar för undervisande lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/granskningar-pa-gang/huvudmans-och-rektors-arbete-for-att-fler-elever-ska-fa-undervisning-av-behoriga-larare/>

Bilaga 3: Författningsstöd

Bedömningsområde 1 och 2

2 kap. 8, 9, 10, 13, 18 och 34 §§ samt 4 kap. 3 och 4 §§ skollagen (2010:800)

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 2.8 Rektorns ansvar.